

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Povečane šteje se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tovarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, ostarike, zabvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnj vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“ - Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Stanje princa Lichtensteina.

DUNAJ 22. Stanje deželnega maršala princa Lichtensteina, na katerem je bila tudi včeraj izvršena mala operacija, se je nekoliko zboljšalo. Bolnik je zamogel danes popoldne ustati in je tudi zavžil nekoliko tekoče hrane.

Grof Aehrenthal v lili.

DUNAJ 22. „Fremdenblatt“ piše: Minister za unanje stvari grof Aehrenthal se poda v soboto 27. t. m. v lili, kjer ga vsprejme cesar v avdijenco.

Kakoriznano, se grof Aehrenthal dne 30. t. m. sestane v Solnogradu z italijanskim ministrom za unanje stvari markizom di San Giuliano.

Bolgarski car in italijanska kraljevska dvojica na Cetinju.

CETINJE 22. Car Ferdinand je s prestolonaslednikom Borisom in s spremstvom dospel semkaj z avtomobilom ob 7. uri zvečer.

Knez Nikola je s princema Mirkom in Petrom pričakoval visokega gosta pred knežjo palačo. Oba vladarja sta si predstavila dostojanstvenike, in stase potem s spremstvom podala v palačo, kjer sta imela poluren pogovor.

CETINJE 22. Na svečanem obedu, prirejenim na čast carju Ferdinandu je knez Nikola napil carju Ferdinandu in njegovemu sinu Borisu in se jima zahvalil za poset, povdarjal je čustva simpatije in prijateljstva ter izrazil svoje veselje, da je bila Bolgarija povzdignjena v kraljestvo.

CETINJE 22. Knez Nikolaj je podelil včeraj prestolonasledniku Borisu veliki kordon Danilovega reda. Knez je podelil odklivenja tudi vsemu spremstvu carja Ferdinanda.

CETINJE 22. Semkaj je dospel italijanska kraljeva dvojica. Prestolonaslednik Danilo in italijanski odposlanci s soprogo so se danes peljali nasproti italijanski kraljevi dvojici. Vsprejem je bil prisrčen. Zvečer je bila rodbinska večerja. Bolgarski car je izročil knezu Nikolaju red Sv. Cirila in Metoda z briljanti, kneginji pa civilni zasluzni red.

Hrvatski sabor razpuščen.

ZAGREB 22. Ob 10. uri predpołudne so se zbrali skoraj vsi člani hrvatskega sabora, da bi bili navzoči pri razpustu sabora. Ban je prišel v zborniško dvorano ob 11. uri, se je podal na sedež pod baldahinom in je pokril čital kraljev reskript. Reskript se zadovoljstvom spominja zadnjega sabora, označa pa razpust istega potreben vsled spremenjenih razmer, ker je večina deželnega zbora prišla v navskrižje z vlado. Poslanci so se podali potem v cerkev in so se nato vrnili nazaj v zborniško dvorano, kjer je bil overovljen zapisnik današnje seje.

Menelik še vedno živi.

ADIS ABEBE 18. V zdravstvenem stanju cesarja Menelika se ni spremenilo ničesar. Zdravniki, ki so ga pred nekoliko dnevi preiskali, so ugotovili, da so mu telesne meči zelo propadle, ne da bi pa njegovo stanje dalo povoda za kako vznemirjanje.

Splošni politični položaj v Antipiji je vzlic malni stabiliteti zadovoljiv. Vendar ni izključeno, da izbruhne spor med rasom Olie in rasom Micaelom; v tem slučaju bi vladne čete podpirale poslednjega. Na za-

padni meji Somalije se nadaljujejo praske med rodovi.

Turčija.

CARIGRAD 22. Grška verbalna nota pravi, da znaša škoda, povzročena po bojkotu, 20 milijonov frankov.

CARIGRAD 22. Vrhni poveljnik v Albaniji je brzojavil, da so uspešno dovršene vojaške operacije v okrožju Sala. Pobiranje orožja v bolgarskih vaseh kosovskega vilajeta nadaljuje.

V Belesu so zaplenili 20 bomb.

Nezgod angleške vojne ladije.

TOKIO 22. Angleški oklopni križar „Bedford“, ki se je v slabem vremenu z angleško eskadro podal iz Vajhaja v Nagasaki, je včeraj zašel na prod južnozpadno od korejskega otoka Quelpart. Na pomoč so odplule japonske vojne ladije.

Japonska anektirala Korejo.

TOKIO 22. (Nemška kabel. družba.) Japonska je proglesila, da je anektirala Korejo.

Dunaj 22. „Fremdenblatt“ poroča: Ogrski ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary je dospel včeraj iz Hedervarya in je imel pogovor z ministrom za unanje stvari grofom Aehrenthalom. Zvečer odpotuje v Ostende.

Wallace (Itaho) 22. Gozdni požar je vpepelil polovico mesta.

Pri tem je prišlo ob življenje 24 oseb. Ogenj divja dalje in grozi tudi drugim mestom.

Draždani 22. Kralj Friderik Avgust je včeraj odpotoval v Trbiž na Koroško, kjer ostane več dni.

Župan Hribar -- ni potrjen!

Torej vendar-le! Cesar ni potrdil nove izvolitve Ivana Hribarja županom ljubljanskim. Potem, ko ga je poprej potrdil že večkrat, mu je sedaj odrekel svoje potrjenje. Seveda je cesar to storil, ker mu je tako svetovala Bienenrova vlada, ki je edina odgovorna za nepotrditve.

Niso nam znani razlogi, ki se jih navaja v opravičenje nepotrditve. Znano pa je, da se ta nepotrditve ni izvršila radi delovanja Ivana Hribarja kot župana, ampak radi njegovega delovanja kot politika. Z nepotrditvijo župana Hribarja se je hotelo kaznovati politika Hribarja za njegovo delovanje, ki ni v nikakoli zvezi z županovanjem. Bienenrova vlada je s tem, da je predlagala cesarju, naj odkloni zopetno potrditev Hribarja kot ljubljanskega župana, kršila avtonomijo občine, postavila se je proti načelu svobode, postavila se je v direktno nasprotje z vsem slovenskim narodom. Zadet je hotelo Hribarja, a zadelo se je slovenski narod, ki vidi v Hribarju enega najboljših svojih sinov. Hribar bo konečno ta udarec zelo lahko prenesel. Njegov ugled in spoštovanje bo le pridobilo v obeh vseh zavednih ljudi. Oni, ki so se klanjali dosedaj v spoštovanju pred tem možem, se bodo klanjali v bodoče še bolj. En Bienenrova more pač odvzeti ljubljani župana Hribarja, a ne more vzeti Ivana Hribarja slovenskemu narodu, ki bo videl v tem svojem sinu slej ko prej ideal moške značajnosti. To, da en Bienenrova in en Schwarz Hribarja nista predlagala v potrjenje, mu služi le v čast! Simpatije vseh poštenih ljudi so na njegovi strani in to naj bo Hribarju v večje zadovoljenje, kakor bi mu bilo potrjenje. — Mi Slovenci pa vidimo, da se je začela za nas

Elvira, ki se je do sedaj dobro držala, se je naenkrat ustrašila in se nekoliko obotavljala. Bilo jej je skoro žal, da so jej Rollija izbrali za učitelja. Bala se je njegove kritike; kritike umetnika-učitelja. To vidič, se je Rolli nasmehnil in rekel ljubeznivo: „No, gospica! Saj sem vendar Vaš učitelj in pred menoj se Vam ni treba sramovati. Prosim torej!“

A ona ni odgovorila ničesar, ampak popravila se nekoliko na stolici in udarila na klavirju par začetnih akordov.

Lepa, majhna ročica se jej je komaj vidno tresla; videlo se je, da je razburjena, da se težko premaguje — — —

Toda kmalu se je pomirila in začela igrati.

Milo se je oglašil glasovir in njegovi glasovi so odmevali po sobi... Akord je sledil akordu... melodija melodiji... vse je govorilo tako milo in tajno kakor da je hotel skladatelj pripovedovati neko bajko o čudnem, čudnem svetu — — —

Hitro so se premikali prsti po tipkah in zdelo se je kakor bi hoteli bežati daleč... daleč...

Elvira je bila kakor izpremenjena. Prsa

približevati doba preganjanj. Vstvarjati se hoče v nas nove mučenike.

Bilo jim! Naš narod ima v sebi dovolj odporne sile, da preživi tudi to. Mučeniki so porajali še vedno nove spoznavalce. Pripravljeni smo zato na hude čase, a mi kljub temu ne klonemo duhom, uverjeni, da bo tudi temu enkrat konec. Tudi za naše tisočletne zatiralce pride dan plačila!!

* * *

Uradno poročilo o nepotrditvi.

DUNAJ (Kor. biro) 22. Kakor smo zvedeli, ni cesar potrdil zopetne izvolitve dosedanjega ljubljanskega župana Ivana Hribarja.

Slovenci zopet opeharjeni?

V Gorici 22. 8. 1910.

x V goriško-gradiščanski deželi sta deželna jezika slovenski in italijanski. Na podlagi obeh teh jezikov so urejene ljudske šole. Mladina, prihajajoča iz ljudskih šol na c. kr. gimnazijo ali c. kr. realko, pa prihaja naenkrat v neverjeten položaj, oziroma v položaj, ki je možen le v naši deželi. Mlade, 10—12 letne otroke, ki vstopajo na naše srednje šole, začnajo naenkrat poučevati v njim popolnoma tujem nemškem jeziku, večinoma po nemških učiteljih, tako, da velik del učencev pouku niti slediti ne more, ker ga ne umeje. Naravna posledica temu povsem nepedagogičnemu postopanju je, da učenci zaostajajo, ali pa se morajo tudi ob največji nevarnosti boriti s težkocami in učiti se z izrednim naporom, kar ne odvarja pametnim načelom učne uprave. Mnogo naših nadarjenih dijakov izgublja se na ta način.

Naučna uprava je sicer storila še poseben korak, ker je sama izprevidela, da se tako ne more dalje postopati; uvedla je posebne pripravnice za dijake slovenske in italijanske narodnosti, v katerih se ti dijaki skozi eno leto vadijo v nemškem jeziku, da zamorejo potem preiti na srednje šole z nemškim učnim jezikom. Toda, tudi to sredstvo ne odpravlja zgornj navedenih nedostatkov, zakaj tudi najboljši učenci so v enoletnem pripravljanem tečaju ne priučijo tako daleč nemškemu jeziku, da bi zamogli slediti takoj nemškemu pouku v srednjih šolah. — Tudi ti pripravniki se imajo v srednji šoli boriti z obliko učnega jezika in zaostajajo vsled tega v stvari.

Na raznih shodih, v državnem in deželnem zboru so zastopniki obeh narodnosti na Goriškem opetovano zahtevali, naj se razmere na srednjih šolah v Gorici preuredijo v tem smislu, da bo imel vsak dijak vsaj v prvih letih srednje šole prilike za dobivanje pouka v materinskem jeziku. Pozivljala se je učna uprava, naj na srednjih šolah goriške dežele, kjer nemški jezik niti deželni jezik ni, uvede vspelednice za slovensko in italijansko dijaštvo, kjer naj se vsaj v prvih letih kakor poučni jezik načeloma rabi materinski jezik.

Na vse te sporazumne korake obeh narodnosti se je c. kr. vlada morda tu in tam poučila, morda se je tudi pogajala, ali storila ni ničesar. Rešitev tega vprašanja je vlada zavlačevala od leta do leta.

Zastopniki italijanske narodnosti pa so se končno naveličali vednega zavlačevanja in so sklenili doseči potom samopomoči to, kar bi bila morala storiti država.

Sklenili so ustanoviti italijanski zaseben realni gimnazij. V ta namen so tudi v razmeroma kratki dobi nabrali potrebna gmotna

so se jej vzdigovala hitreje, kar je pričalo, da ona čuti to, kar je hotel skladatelj povedati, izraziti... Mehka rdečica je pokrila lepo lice in iz oči, iz njenih temnih oči so sijali jasni žarki in njihov svit se je izgubljal po sobi...

Rolli jo je začuden gledal in hipoma mu je šinila v glavo misel: Otrok čuti, kar igra in moja naloga bo torej jako lahka. Pri igranju je opazil seveda marsikak pogrešek, toda to nič ne de. Ze popravi vse sam in gotov je, da mu bo ta učenka nekaj v čast. Pa kako lepa je!

Zdela se mu je kakor gorska vila, ki svira nočni ples svojim lahkonogim tovarišicam v gozdu. Kakor umetnik je bil ljubitelj vsega lepega, čistega; ni čudo torej, ako je Elvira napravila v tem trenutku močen utis nanj, na njegovo umetniško dušo! Zamislil se je in Elvirino igranje ga je zaneslo tja gori... gori na višave...

Slišal je glasove, opisujoče lepoto ljubezni, ki žari iz prsi mladega dekleta — — — O ljubezni, ki se ne ozira ne na levo, ne na desno, ampak, ki ljubi brezmejno, brezkončno...

In tedaj se je izlil v njegovi glavi mo-

sredstva in so dobili učne moči in prostore.

Izgledu Italijanov so sledili tudi Slovenci: sklenili so ustanoviti zaseben slovenski gimnazij. V Gorici se je sestavil pripravljalni odbor, ki mu je bila naloga, da nabira denarne prispevke in preskrbi učne moči in šolske prostore. Prostori so danes že pripravljeni v novozgrajenem poslopju tik „Malega Doma“ in učne moči so tudi že na razpolago. Z nabiranjem denarnih prispevkov seveda ne gre tako gladko kakor je šlo pri Italijanih. Prvič smo Slovenci siromašnejši, in drugič vlada glede tega vprašanja različnost mnenja.

Del goriških Slovencev je bil, kakor znano, proti ustanovitvi zasebnega gimnazija, ter je vstrajal na stališču, naj vlada otvori slovenske vspelednice na državne stroške.

Vkljub tej razcepljenosti in raznim težkočam gmotne naravi se je splošno pričakovalo, da bo možno slovenski kakor laški zasebni gimnazij otvoriti že letos. Naenkrat pa je nastopila nova zapreka, ki prihaja od tam, odkoder so jo eni in drugi najmanje pričakovali: od vlade!

Ko je te dni italijanski državni poslanec Ussai na vse pretege pritiskal na Dunaju na to, da ministrstvo že izda dovoljenje za otvoritev laškega realnega gimnazija, mu je minister odgovoril na kratko, da tega za sedaj ne more storiti, ker da vprašanje ni še zrelo za odločitev. Lahko si je predstavljati konsternacijo v laških krogih, ki jo je povzročila ta vladina izjava. Po dolgotrajnem posvetovanju so Italijani sklenili, da ne odnehajo za nobeno ceno. Posebna deputacija se je podala na Dunaj. Kako so tam mešetarili, nam ni znano; zdi se pa, da niso odšli praznih rok.

Minolo soboto zvečer je došla namreč v Gorico brzojavka laškega državnega poslanca Ussai-a, katera pravi, da je končno vlada Italijanom obljubila, da se še letos otvori na nemški drž. gimnaziji italijanske paralele. Odločitev o ustanovitvi zasebnega laškega gimnazija pa da se je odložila na poznejši čas.

Tako je suho besedilo te brzojavke. Ako odgovarja resnici (na čemer ni dvoma), potem so Italijani s svojimi šolskimi postulati popolnoma vspeli.

Vprašanje nastaja sedaj, kaj bo pa z nami Slovenci? Če je vlada odrekla privoljenje za privatno srednjo šolo Italijanom, ki so imeli za to ugodnejše predpogoje v rokaj nego mi, potem je gotovo, da to dovoljenje odreče Slovencem se prej. Potemtakem ne bo letos ne laškega ne slovenskega zasebnega gimnazija, toda Lahi so v nadomestilo že dobili obljubo, da se uvedejo na državnem gimnaziju italijanske vspelednice, kar je še ugodnejše nego zasebna gimnazija!! — A Slovenci??!

Kako nadomestilo pripade pa nam? Tu ni pač nikakega dvoma: če so se Lahom obljubile italijanske vspelednice, mora vlada uvesti tudi slovenske! Upajmo, da nova faza v boju za naše šolstvo ne zaloti odbora za slov. zas. gimnazij nepraviljenega.

Do novega šolskega leta nas ne loči niti več mesec dni. Šolski odbor naj stori, kar je v njegovih močeh, da tudi Slovenci namesto zasebnega zavoda dobimo vspelednice kakor so bile obljubljene Italijanom.

Naših državnih poslancev dolžnost je, da v ta namen zastavijo ves svoj vpliv pri vladi, sicer ostanemo mi praznih rok, dočim bi bili Italijani dosegli pravzaprav še več, nego so sami zahtevali.

tiv, krasen motiv, ki ga je rodila pripovedka o ljubezni; ljubezen sama...

Bil je to božanstven motiv, milodoneč, vreden vsakega velikega glasbenika... Hitro torej papir v roke in ne zamudi prilike! — Kaj takega se ne vrne več — — —!

Rolli je skočil pokonci, zgrabil za list notnega papirja in začel nervozno pisati in pri tem tudi glasno žvižgati. Elvira, ki ga ni razumela in ki je mislila, da mu gotovo nje igranje ni všeč, je udarila na glasovirju par disakordov, vstala, šla k naslanjaču, na katerem je sedela prej, vzela knjigo v roke in začela čitati.

A kmalu je nehala.

Opazovala je svojega učitelja in mislila, da je znorel. Mahal je z roko takt, žvižgal z ustmi, z desnico pa je pisal tako hitro, kakor bi se bal, da ne dovrši dela do noči. Ves se je izpremenil. Mišice na licu so mu nervozno drhte, oči žarele, telo se mu je sključilo. Poznalo se mu je, da dela, da pri tem trpi...

Pisal je tako četrto ure in marsikatera potna sraga je padla na klavir, predno je odložil svinčnik.

(Pride še).

PODLISTEK.

IVO SAMBOM:

Sonata...

Noveleta.

Elvira je sela za klavir, a Rolli je vzel stolico in prisel zraven. Začel je izbirati in pregledovati zvezke, ki so ležali po glasovirju. Pri tem delu ga je ravno ogledovala Elvira kakor bi hotela na njegovem licu čitati vse njegove misli...

Čez nekoliko časa je prijel Rolli za zvezek Mozartovih skladb in ga postavil pred Elviro. Bil je zvezek sonatin, ki so bile v muzikalnem svetu jako priljubljene, ker so jako priproste, a vendar lepe, posebno, če so dobro proizvajane.

Rolli je obrnil prvo stran in rekel: „Začeti hočemo kar pri začetku, gospica Elvira. Prosim, da mi zaigrate v pravem tempu in sicer na način, ki se Vam zdi najpriljubnejši.“

Hrvatska kriza.

Poziv poslanca Frana Supila za ustanovitev opozicijske stranke.

Zagreb 20. avg.

— C — V reškem „Novem Listu“ je napisal njegov urednik in poslanec Fran Supilo serijo člankov pod naslovom „O položaju“. Najprej je Supilo očrtal borbo hrvatsko-srbske koalicije od reške resolucije pa do nastopa današnje krize. Nadalje je skušal raztolmačiti vzrok današnji krizi in pojasniti današnje politično situacijo na Hrvatskem. Pri tem je prišel Supilo do zaključka, da so nekateri politiki zlomljeni od borbe, ki jo je vodila koalicija. Te politike bi hotel on prepustiti banu Tomašiću. Drugi pa, ki so pripravljeni za borbo za nekdanje ideale, naj se grupirajo v novo opozicijsko stranko.

Po izjavljanih poslanca Supila bi morala biti ta opozicija:

„Opozicija, ki se v umevanju borbe Hrvatske proti današnjemu zistemu in njegovim režimom postavlja na odločno in staro stališče koalicije, katero izvaja z največjo odločnostjo, onemogočujoč vsako kristaliziranje nasprotne je politike s tisto nepopustljivostjo, ki a priori izključuje kompromise, kakršni vodijo do začasnega odrekavanja svojemu programu. Opozicija, stoječa ob državnopravnih vprašanjih Hrvatske na radikalnem stališču, ki pa vendar ne vodi politike negacije, ampak se z obstoječim bori zoper obstoječe, in ki z nepošiljanjem delegatov v skupni (ogrsko-hrvatski) parlament rabi za svojo borbo nova najuspešnejša sredstva, ki vodijo na široko bazo narodnega dela.“

„Opozicija, ki v narodnih vprašanjih stoji na stališču narodnega edinstva Hrvatov in Srbov in njihove enakopravnosti, sklenivši poseben akcijski program, ki bi imel nalogo, da to enakopravnost izvaja v znamenju zmage ideje narodnega edinstva na Hrvatskem in zunaj Hrvatske.“

„Opozicija, ki se iz tega narodnega principa bori zoper našega najnevarnejšega sovražnika — Dranga nach Osten —, bilo v kateri formi se ta pojavlja, ali direktno, ali preko agentur.“

To je kratek načrt programa za opozicijo, kakor si ga misli posl. Supilo in na katerega podlagi bi hotel zediniti vse Tomašiću nasprotne elemente iz bivše hrvatsko-srbske koalicije.

„Pokret“ in „Srbobran“, ki zavzemata sedaj stališče odločne opozicije proti Tomašiću, se nista niti z eno besedo ozrla na Supilov poziv, četudi je Supilo — kakor piše v reškem „Novem Listu“ — pripravljen iti v Kanoso in prositi oproščenja svoje nekdanje soborilce. Omenjeni poziv pa sta zabeležila „Agramer Tagblatt“ in „Obzor“. Prvemu je simpatičen, vendar meni, da je Supilo proti svoji volji in ne da bi hotel to šel s tem na roko banu Tomašiću. „Obzor“ pa je samo kronološki zabeležil to dejstvo. Nam bi bil — odkrito rečeno — ta poziv tudi simpatičen. Prvič, ker mislimo, da je potrebno, da se vsi opozicijski elementi združijo v enem kolu proti novi porajajoči se khuenovščini na Hrvatskem. V drugo, ker je poslanec Supilo pripravljen zopet sodelovati s svojimi bivšimi tovariši in je v ta namen pripravljen dati jim tudi zadoščenje.

Slednjič je Supilov predlog dober, ker je vsakako potrebno, da se oportunistički elementi ločijo od radikalnih. Kajti stranka, ki ima v sebi dva tako različna elementa, mora po logični posledici priti do krize in razpada. Za to je sedanja koalicija najlepši primer. Pač pa se nam zdi, da je Supilov predlog preagilen, dokler se ne osnuje nova stranka in dokler ne bodo znane njene namere, nje program in nje stališče napram Tomašiću. Potem še-le bi bil ta poziv na mestu in to samo v slučaju, ako bi se nova stranka postavila na stališče Tomašićeva. Ako bi se opozicijski elementi začeli že sedaj grupirati okoli Supila, a bi bila ob enem tudi nova stranka opozicijska, potem bi imeli dve opozicijski stranki — brez furtimšov, frankovcev in starčevičancev —, kar bi še slabilo skupni narodni odpor, kakor ga zahteva sedanja borba hrvatskega naroda.

Sedaj imamo torej: Supilov poziv, grupo okoli „Narodne Obrane“ s programom čiste nagodbe in novo stranko, ki jej pa program do sedaj še ni znan. Tomašić pa konfirira — lovi, dela za kompromise in čaka — na moment.

Domače vesti.

Prepovedana kolesarska dirka. Policija je prepovedala kolesarsko dirko Trst-Kormin-Trst, ki jo je bilo napovedalo minulo nedeljo kolesarsko društvo „Liberi e forti“.

„Piccolo“ pravi, da je šlo tu za mednarodno dirko in da bi se bila ista imela vršiti po ozemlju, ki ni prizadeto po narodnih preprih.

Prva trditev, da je šlo za mednarodno dirko, je enostavno neresnična, ker bi bila na tej dirki sodelovala le italijanska kolesarska društva, a druga trditev je naravnost — smešna.

Od Tržača pa do Trsta bi se imela vršiti dirka izključno po slovenskem ozem-

lju. Ako so pa Italijani smatrali izlet slovenske strokovne organizacije v Pulo za napad na italijansko Pulo, moremo seveda mi Slovenci z enako pravico dirkanje Italijanov po našem ozemlju smatrati za napad na slovenstvo tega ozemlja. In vendar gospodje v nasprotnem narodnem taboru nočejo razumeti te priproste resnice.

Da bomo na jasnem, bodi povedano takoj, da mi te prepovedi policije ne odobrujemo.

Po prepovedanem izletu slovenskih delavcev v Pulo je nazadnje le naravno, da je sledila tudi gorimljenjena prepoved, s katero se vrhu tega bržkone hoče že naprej opravičiti prepoved kake naše prireditve. Pa tudi, ko bi ne bilo prepovedanega izleta v Pulo in iz tega izvirajočih posledic, bi imela policija več nego dovolj razlogov za prepoved napovedane dirke.

Spominjamo se samo lanske dirke, pri kateri je sodelovalo tudi slovensko kolesarsko društvo „Balkan“. Italijanski kolesarji konkurenčnih društev in tovarni so natrosili po cesti žebeljv in potem podtaknili ta svoj čin Slovincem, ki so jih razkričavali kakor barbare!

Pozneje se je izkazalo, da so take stvari — raztrošanje žebeljev po cesti o priliki dirk — v Italiji povsem navadno bojno sredstvo med konkurenčnimi društvi. To sredstvo bi se bilo brezdvomno uporabilo tudi letos. Italijansko novinstvo bi bilo seveda tudi letos podtaknilo vse — Slovincem.

Kdo se še spominja razburjenja, ki je nastalo lanijsko leto radi psov, s katerimi so obsipali italijanski listi ves naš narod? Italijani so torej s prepovedjo dobili le to, kar so iskali sami.

Italijansko besnenje. Prejeli smo:

Ko sem se vračala v nedeljo v družbi svoje sestre s koperske razstave, je bil parnik popolnoma natičen občinstva. Poiskali sva si primeren kotiček v ozadju in se divili krasoti adrijske obali. Govorili sva seveda slovensko.

Priseli so k nama štirje mladeniči. Eden njih je bil tako nesramen, da me je jel nagledovati z umazanimi izrazi, a mi dve — da si sve večji italijanskemu jeziku — nisva reagirali niti z eno besedo, pač pa sve se dalje razgovarjali v svojem materinem jeziku.

To pa je tako razsrdilo onega predzreža, da je skočil pokonci in jel vprico vsega občinstva zasramovati s porki, male-deti de ščavi, dove la ze nata lei, la vadi in suo paese, se no, ve buto in mar itd. itd.

Tako je besnil, da ne vem, kaj bi se bilo zgodilo, da niso drugi odstranili nesramnega nasilneža. Jaz in sestra sve bili prestrašeni tembolj, ker je bila sestra to pot prvokrat v Trstu.

Kakor vidite, niti slabotna ženska ni nikjer varna pred sovražstvom teh ljudi in postopajo z vsako slovensko žensko, kakor se postopa le z — vlačugami!

Že medsebojni naš razgovor v materinem jeziku jim je v povod, da nas zasramujejo.

A nekateri rojaki naši bi hoteli, da bi imeli mi do teh ljudi vse možne obzirnosti.

Pasji dnevi so tu. Niti ni treba gledati v pratiko, ker se to spozna, ako se čita tržaškega „Piccolo“. Nekega dne v minolemu tednu je ta „resni“ list prinesel dolgozven članek, v katerem je dokazoval, kako naj bi tržaški Italijani ohranili svojo sedanjo premoč nad nami.

Ves članek je bil pisan v pasjih dnevih — drugače le količkaj resen list ne bi objavjal sličnih neumnosti.

Sklicuje se na nekega laškega državnega poslanca je revež vezal take otrobe, da se nam je res smilil. Omenjeni laški poslanec da je — pripoveduje „Piccolo“ — pred letom dnij vprašal nekega Nemca na Dunaju za svet, kako da bi Italijani mogli v bodočnosti obvarovati število svojih somišljenikov, ki bi na večne čase nadkrijevalo število nas Slovanov? Recite svojim laškim ženam, naj pridno vstvarjajo in množe svoje družine — druge pomoči ni! — je odgovoril Nemec.

Pameten človek (tudi če ni Italijani) je pogodil takoj, da si je gospod Nemec dovolil nedolžno a fino šalo, a piccolovci so jo vzeli za — resno!

Na podlagi te nemške šale se imenovani list trudi na vse možne načine, da bi prepričal Italijanke o potrebi... mnogoštevinih porodov!!

Iz vsega šušmarjenja je razvidno, kako neznansko se žid boji pomnoževanja Slovanov na tržaških tleh! Roti in zaklinja, a vse njega budalosti ostanjejo bob v steno, ker se ta kočljiva — rešilna akcija ne da prisilno izvajati! Neka laška žena iz kraljestva je ozirom na „Piccolove“ budalosti rekla tako debelo na račun laške signorije, da si je ne upamo tu zabeležiti. — In prav je imela!

Človek, ki piše take bedastoče, ne more biti pri čisti pameti, pa bilo da ga je zmešala vročina, ali pa — strah.

Mi bi židoviču svetovali, naj ne nadaljuje po tej poti, kajti vspeha ne bo nikakega.

Svoje ljudi je on in v prvi vrsti on („Piccolo“) tako demoraliziral, da jih ne popravi tudi sto člankov, a Slovani se le množe, množe in množe! Kaj bo to?!

Mi pa ne priporočamo našim ženam nič drugega, nego to, da svoje otroke že v njih nežni mladosti uče materinega jezika in naj v družinski govore le slovenski. Ko pa bo meseca decembra t. l. pisati pole o ljudskem štetju, naj možje in žene pazijo, da njih in njihovih otrok ne vpišejo za Lahe!

Sleherni naj napiše ali da napisati slovenski kakor občevalni in materinski jezik. Ako vsi naši ljudje store tako, bodo na pol znoreli piccolovci sicer divjali, a naš narod izide iz prih. ljudskega stetijskega zelo, zelo pomnožen.

Iz poštne službe. — Poštni svetnik poštnega in brzojavnega ravnanstva v Trstu Anton Wilenik je imenovan višim poštnim svetnikom.

Za zdravstveno stanje. Je-li na korist zdravja meščanstva, da mestni pometalci delajo že od 4. ure zjutraj naprej cele oblake prahu po mestnih ulicah? — Je-li na korist zdravja, da je sadje na mestnih trgih napolnjeno z umazanim prahom?

V tej neznosni vročini držje meščani preko vse noči okna odprta. Prah, prihajajoči z ulic, pada ne speče ljudstvo, ki ga vdihava! — Je-li to na korist človeškemu zdravju?

Zakaj se ne moči ulic, predno se pomete? Se-li čaka, da nastopijo nalezljive bolezni, predno se napravi red pri čiščenju mesta!

Zahvala. Pevsko društvo „Zastava“ v Lonjerju pri Trstu izpolnjuje tem potom prijetno svojo dolžnost, da se srčno zahvali vsem onim, ki so pripomogli da tako veličastnega, popolnega, moralnega in materijalnega vspeha prireditve ob priliki slavlja 25. obletnice in razvitja nove društvene zastave.

V prvi vrsti se imenoma hvaležno spominja občesposlovanje ljubeznive gospe Josipine dr. Mandičeve, kumice nove zastave, zahvaljujoč jo ob enem za krasen dragocen trak, spomin, drag vsem Lonjercem.

Jednako zahvalo smo dolžni prvemu našemu, zaslužnemu, pevovodji gosp. Fr. Stelétu v Kamniku in g. državnemu posl. Mandiču, ki sta se nas spomnila s pismenim pozdravom, ter g. deželnemu posl. Miklavcu, ki nas je počastil s svojo navzočnostjo.

Vrta bratska društva, ki so nam izkazala ob omenjeni priliki svoje simpatije in zanimanje za nas, naj izvole vsprejeti izraz naše zahvalnosti; osobito se spominjamo N. D. O., ki je pod svojo ponosno zastavo privedla množico svojih zavednih delavcev k lonjerskim tovarišem. Nič manj dragi nam niso bili tudi gostje ostalih narodnih društev:

„Čitalnice“, „Iliriji“, „Tržaškega podp. in bralnega dr.“ iz Trsta, „Sokola“ z Vrdele in Opčin, „Velesile“ iz Skednja, „Lipe“ iz Bazovice, „Slave“ iz Sv. Mar. Magd., „Slov. Straže“ iz Gropade, „Primorca“ iz Trebiča, „Zvona“ iz Opčin, „Višave“ s Kontovelja, „Slavca“ iz Ricmanj in „Prešerna“ iz Boljunca.

Bratska ljubav in sloga, ki dičijo okoličanska in meščanska tržaška slovenska društva naj bi ostala i na dalje ona močna vez, ki pospešuje njih napredek.

K koncu hvala vsemu sl. občinstvu ki nas je počastilo in vsem onim, ki so kakor sikoli pripomogli do velikega vspeha.

Lonjer pri Trstu, 21. avg. 1910.

Odbor pevsk. dr. „Zastava“

Jožef Čok, Ivan Marija Čok, tajnik preds.

Prošnja. V prihodnjih dneh pride v naše mesto okoli 100 slovenskih narodno-radikalnih abiturijentov na shod, ki ga priredijo tukaj, kakor je bilo v „Edinosti“ že večkrat javljeno. Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ se obrača tem potom do slavnega občinstva tržaškega s prošnjo, da odstopi gostom kako stanovanje ali posteljo. V svrhu pokritja prireditvenih stroškov se vsprejmejo tudi event. denarni prispevki. Vsa tozadevna naznanila naj se oglašijo na pismeno na slov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Slov. Čitalnici (Narodni dom), ali pa ustmeno pri g. ej Bičkovi, vratarici „Narod. doma“.

Admiral grof Montecucoli je sinoči ob 9-25 dospel z dunajskim brzovlakom v Trst. Danes ob 8. uri predpoludne odputuje z vojno ladijo „Karol VI.“ k dalmatinskim pomorskim vajam. Pred odhodom si ogleda ladijelnico pri Sv. Marku.

Postaja pri Sv. Ani je bila otvorjena dne 20. t. m. Na isti se vstavljajo vsi vlaki.

Zveza jugoslovanskih železničarjev. Železničarji-delavci južne železnice, ki so bili vsprejeti v provizijski fond, ali imajo pravico biti sprejeti v omenjeni fond, so vabljeni na društveni sestanek, ki se vrši drevi ob 7. v društvenih prostorih, ul. Lavatolo, 1.

Gre za važne pravice delavstva južne železnice, katere hoče odvzeti uprava celo tistim, ki so bili že vsprejeti v provizijski fond.

Ne pustite si kratiti na tak škandalozni način vaše pravice in pridite danes v obilnem številu, da protestiramo proti tej grdi nakani uprave južne železnice.

Zopet mazzinijanci. Štirje zaprti mazzinijanci, med temi odvetniški koncipijent dr.

Hoberta in urednik „Indipendenta“ dr. Tamaro so bili spravljani minulo nedeljo v bolnišnico, ker so nevarno oboleli.

Kolera nekaterim ljudem res ne da mirno spati. Širijo se celo vesti, da je v mestu umrlo več oseb za kolero, kar pa ni res.

Res je samo, da se nahaja v bolnišnici okoli 30 oseb, ki so obbolele na sumljivih znakih. Pri večini teh bolnikov se pa gre samo za navadno grižo.

Glasiło mazzinijancev „Emancipazione“ je morala začasno prenehati izhajati, ker so vsi uredniki zaprti.

Prihod parnika „Trieste“ Včeraj ob 4.30 uri je iz Bombaya priplul semkaj Lloydov parnik „Trieste“, katerega usoda sredi divjega oceana je vsem znana. Izkrkal je 37 pasažirjev in se je zasedral ob pomolu 12 svobodne luke. — Poveljnik kap. Nitsche je bil ob 11. uri vsprejet od predsednika pomorske vlade.

Prvi vseslovenski narodno-radikalni abiturijentski shod se bo vršil v Trstu v dneh 26. in 27. vel. srpana 1910. Prirede ga abiturijenti in abiturientke gimnazij, učiteljski in realk.

Vsposed: Dne 26. vel. srpana v veliki dvorani hotela „Balkan“: 1. Otvoritev shoda ob 9. uri in pol. 2. Volitev predsedstva in zapisnikarjev. 3. Referati: a) Narodno-radikalna struja, kulturna struja, b) Slovenska žena.

Nadaljevanje zbora ob 3. uri popoldne. — Referati: c) Naloge slovenskega tehnika. d) Razmerje slovenskega učiteljstva do ostale inteligence. e) Nova pota ljudske izobrazbe. — Čitanje resolucij.

Dne 27. vel. srpana zborovanja v treh sekcijah. Zborovanja bodo imela strokoven značaj: 1. Gimnazijsko-realska sekcija. 2. Ženska sekcija. 3. Učiteljskiška sekcija. — Zborovanja se vrše po § 2. — Zvečer ob 9. uri prijateljski sestanek.

Zaradi skupne vožnje iz Ljubljane se je treba prigrasiti do 15. vel. srpana na naslov: Pripravljalni odbor za abiturijentski shod Mestni dom. Za pojasnila isti naslov.

Odhod iz Ljubljane z juž. kol. dopoldne ob 11.40 m., prihod v Trst (drž. kol.) ob 6.45 m.

Na nedeljski slavnosti na Opčinah je neka gospa zgubila novčarko z malo svoto denarja.

Pošten najditelj je naprošen, da jo prinese v Ins. oddelek „Edinosti“ proti mali nagradi.

Preselitev. V interesu našega občinstva javljamo, da se je gosp. avtorizirani civilni zemljemerec R. P. r. t. o. t. preselil v ul. Commerciale št. 3 l.

Podružnica družbe CMD za Barkovlje naznanja, da bo v nedeljo dne 28. avg. 1. redni obč. zbor in sicer v dvorani „Nar. Doma“.

Začetek ob 10. uri zjutraj. Naprošeni so Barkovljani očete in matere, da se polnoštevilno udeležijo tega občnega zbora, da v kratkem pričemo s poukom nedolžne naše slov. dece.

Dan 4. septembra. O velikem izletu puljskih Hrvatov v Trst moramo danes že poročati, da je dala izletnikom parobrodna družba „Dalmacija“ na razpolago svoj najlepši parnik „Trieste“, ki bo za to priliko okrašen, kolikor je le možno. Kolikor je sedaj znano pristane parnik ob pomolu Giuseppina, kjer se izkrcajo izletniki. Odtod se bo vršil sprevod pred „Narodni Dom“, kjer bo oficijelni sprejem. — Kakor se čuje, se udeležijo izleta tudi prvoboritelj slovenske lstre, gosp. državni poslanec dr. Laginja.

Za popoldansko veliko veselico si je N. D. O. zasigurala velik, lep prostor v Rojani, kjer bo prostora za tisoče udeležnikov. — Za vseslovansko zabavo bo vse preskrbljeno, petje, godba, ples in vse druge take naprave, ravno tako pa bo tudi dobili vsakojaki okrepil v izobilju. Da se udeležba omogoči vsakomur, je N. D. O. sklenila nastaviti res malenkostno vstopnino, samo 40 stotink na osebo. Tako je res upati, da se bo obsežni veselični prostor napolnil našega zavednega občinstva.

„Narodni delavec“ glasiło N. D. O. je bil v soboto zopet zaplujen. Državno pravdnistvo je zaplenilo skoraj polovico lista.

Moška Cir.-Met. podružnica ima velevažno sejo danes v torek, ob 7. uri zvečer v pisarni gosp. dr. Rybafa.

„Narodna Delavska Organizacija v Ljubljani“ je, kakor se je telefonično s poročilo tržaški centrali iz Ljubljane, — **razpuščena** in to zaradi neke brzojavke, ki jo je odposlala v Prago. Natančnejših poročil še nimamo, pač pa objavimo vso stvar, kakor hitro prejmemo iz Ljubljane natančnejše vesti.

Tržaška mala kronika.

Izseljenici na povratku. — Iz New-Jorka je po 17-dnevni vožnji priplul semkaj parnik „Ultonia“ družbe Cunard Line. — Izkrkal je tu 197 pasežirjev večinoma izseljencev, ki se vračajo v svojo domovino.

Originalni tat. Mesarski vajenec Ludvik Nadaja je predsinočnem zaspal na stopnicah spomenika Karla VI., ne toliko iz

navdušenja do umetnosti, kakor do alkohola. Zbudil se je ravno tedaj, ko mu je neki umovni prebrskal žep in potegnil ven edino krono, ki je bila še tam ostala. „Nazaj moja krona“ je zatutil mesar. „Ali vruga“, je odvrnil tat, kdo bi se razburil za tako bagatelo. — Veste kaj, kume, povabim Vas v oštarijo, plačam vse jaz... z Vašo krono.

Mesar pa je rajši poklicai redarja, ki je aretiral preprijaznega 46-letnega tapetirja Avgusta Liebescha iz Trsta.

Utonil. — Predvčeršnjem so v doku Lloydovega arsenala našli truplo tam zapostanega mehanika Ivana Završnika, starrega 46 let, stanujočega v Androna Fontanel št. 1. Zdi se, da si je hotel umiti noge, in da je vsled omotice padel v morje, kjer je utonil.

Solnčarica je včeraj popoldne zadela 31-letno perico Uršulo Cerkvenik iz Rocola št. 102 in nekega voznika, (za katerega ime ni bilo možno seznaniti). Oba je zdravniška postaja spravila v bolnišnico.

Padel s tramvaja. Neki Armand Rigoli, star 22 let je hotel včeraj popoldne na borznem trgu stopiti s tramvaja, ko je bil vagon v polnem tiru. Izgubil je pa ravnotežje in padel. Pri tem si je razbil kost na zaglavniku in si pretresel možgane, tako da ga je morala zdravniška postaja spraviti v bolnišnico.

Poskušen samomor. Marij Hönigmann, star 33 let, pleskar v Lloydovem arzenalu, stanujoč v ul. Giuliana št. 11, si je včeraj v samomorilno svrhu pretezal žile na rokah. Odvedli so ga naravnost v bolnišnico. — Vzrok neznan.

Velika golufija. Vsled ovadbe kapetana Petra Pavišića, predsednika jubilejnega fonda Lloydovih kapetanov je bil sinoči ob 9. uri aretiran Lloydov kapitan Josip Zotti, star 36 let, iz Malga Lošnjaja, stanujoč v ulici Belvedere, 3.

Zotti je bil blagajnik omenjenega jubilejnega fonda in kakor tak je hranil knjižico za 30.000 K tukajšnje podružnice banke „Union“.

Zotti je, kakor se zdi, večkrat vzel iz omenjenega knjižice vso deponirano svoto in je denar porabil za-se. Ovdanik je izročil policiji izjavo kapetana Zotti, v kateri se isti priznava dolžnikom nasproti jubilejnemu fondu za svoto 30.397 K 96 stot.

Koledar in vreme. — Danes: Filip Ben. sp. — Jutri Jernej ap.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 30,5° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Tendencia za nevihte.

Društvene vesti.

Člane pevskega društva „Trst“ opozarjamo na vajo, ki se vrši danes zvečer ob navadni uri v prostorih N. D. O. ul. Lavotio. Prosimo redne in točne udeležbe.

Za odbor: predsednik.

Tehnički odsek trž. kol. društva „Balkan“ ima nocoj točno ob 8.30 uri važno sejo. Prosi se polnoštevilno udeležbo.

„Zdravo!“ Predsednik.

Dirka za „Primorsko prvenstvo 1910“ se bo vršila dne 25. septembra t. l. in ne dne 18. kakor je bilo prvotno pomotoma objavljeno. Proga je ista. — Odborova seja se vrši nocoj ob 9. uri točno.

Slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi se je preselilo z dnem 15. t. m. v novo stanovanje: Kralj. Vinohrady, Taborská ulica 14, mezzanino.

Trgovsko izobraževalno društvo vabi gg. odbornike k seji danes ob 9.30 uri zvečer.

Tržaška gledališča.

MINERVA. — Repriza Bizetove opere „Carmen“ je povečala uspeh in dokazala, da gre zares za dobro interpretacijo krasne opere. Danes zopet „Carmen“.

Nar. del. organizacija.

Odbor godbe NDO. pri Sv. Jakobu naznanja vsem tovarišem, ki so se vpisali kakor izvršujoči člani (godci), da se vrši danes, v torek, točno ob 8. uri zvečer prva godbena vaja (teorija). Prosimo vse tovariše, da pridejo točno ob gori navedeni uri. Ob enem opozarja odbor vse člene, ki so že vpisani in ki niso prišli minolo soboto na posvetovanje, da pridejo k vaji v društvene prostore NDO. pri Sv. Jakobu (nad narodno gostilno), kajti v nasprotnem slučaju jih bo odbor brisal iz liste in nadomestil z drugimi. Kdor ni še vpisan in se želi vpisati, naj pride danes zvečer ob 7. uri in pol v društvene prostore. Odbor prosi torej točnosti in polnoštevilne udeležbe.

Vesti iz Goriško.

x Tragedija bede. V Podturnu v Gorici stanuje družina nekega mesarja, ki zapravlja sproti vsak zaslužek, tako, da preostaja njegovi ženi komaj 2 ali 3 krone na teden, ki morajo zadoščati, da preživlja uboga žena sebe in otročice. Mož pa popiva po beznicah, pozabljač najelemenarniške družinske dolžnosti.

Minoli petek zvečer je pohajal zopet od beznice do beznice, toda takrat v družbi svoje ljubice.

Žena, ki je to doznala, se je podala ga iskat in slednjič je dobila nezvestega moža v družbi one ženske. Nastal je prepri in ženski sta se stopili.

Mesarica je na to odšla domov in je legla spat. Pozno v noč je prikolovratil domov tudi mož, ki je naenkrat začel pretepati ubogo ženo.

Pograbil je tudi za nož in jej grozil, da jo ubije.

Revica se je prestrašila tako, da je v naglici odprla okno in popolnoma naga, kakor je bila (imela ni namreč niti ene srajce na domu) skočila iz prvega nadstropja na ulico.

V takem stanu se je zatekla k neki znanki, kjer je prenočila. Po noči pa je občutila vsled padca hude bolečine, radi česar so jo z otroci vred spravili v bolnišnico. Surovega moža so zaprli.

Škrlatica. — Čudno postopanje z bolniki. V občini Doberdob vlada že nekaj časa škrlatica. Zdravnik (Italijan) iz Ronk prihaja po enkrat ali 2 krat na teden obiskavat bolnike.

Ali ta mož postopa pri tem precej — recimo blago — neprimerno. Bolnike je dal namestiti v stari farovž, kakor v kak pržon. Neko 21-letno dekle in nje 19-letnega brata, ki sta že hodila delat na polje, je dal po orožnikih privedi v te prostore, kjer imajo bolniki le nekoliko slame po tleh, spati morajo na deskah, a jesti le kašo. V občini vlada veliko ogorčenje.

x Eldorado mularije je v Gorici ulica Rabata in sosednje ulice. Laški mulci kruhijo, vriščejo in cviliijo vso noč na vse pretege.

Policija naj poskrbi, da bo malce miru v Rabatišču, da bodo ljudje lahko nemo-teno počivali vsaj po noči.

Vesti iz Istre.

Aeronavtsko letanje v Kopru. Dne 14. t. m. se je vršilo v Kopru prvo aeronavtsko letanje z Bleriotovim aeroplanom. Poldrugo uro pred prvim poletom, ki se je imel vršiti ob pol 11. uri, so orožniki zaprli glavno pot iz mesta proti železniški postaji.

Potnike so vračali skoro iz-pred mestnih vrat nazaj na postajo, od kjer so morali potem na Semedelo, v mesto, namesto, da bi hodili še kakih 5 minut v mesto, so se vračati in hoditi še cel četrt ure na okrog.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes v torek od 9—12 predp.

Dolg v znesku 236 K postelja, vložek na vzmet, žimnica, omara z 4 predali in marmorjem, vešalo za obleko, zofa tapetirana, naslonjač iz indijske pletnine, podobne, zavese, omara za v kuhinjo, umivalnik, več miz in stolic, omara s sivim marmorjem, veliko brušeno zrcalo, okrogla sofa, umivalnik z roza marmorjem in oval zrcalo, omara za obleko z zrcalci, nočne omarce. Od 3—6.

Svetiljke, priprava za kuhanje in peč na plin. prtiči, prti, krožniki, stojalo za dežnike iz železa, stoli, pregrinjalo za posteljo, rjuhe, suknjen plašč in druge že nošene obleke.

Pri oknu ven vržen je mnogokrat denar, ki se ga da za pernice in gotove postelje, ako se ne obrne na pravi vir. — Ravno pri nakupu pernic moramo biti posebno previdni na pravo firmo te stroke; mi priporočamo zato dobro znano, trdno S. Benisch v Deženicah št. 765 Češko, ki skuša na vse načine z realno in ceno postrežbo zadovoljiti popolnoma vsacega kupca. (Glej inserat).

Potujete ???

Dovolite en nasvet: Poglejte si pred odhodom na novo dospel izbiro ženskih torbic, novčark in vsak. kovčegov v domači trgovini

Ivana Rucker, ul. Nuova 29

Za ženske! Klobučnice! za moške

300 hektolit. istrskega črnega

vina

proda

na malo in veliko po zmernih cenah

Felice Debianchi Cittanuova Istra.

Odprl se je **kinematograf „Adria“** v Škečnju

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.

VSTOPNINA: I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

Mnenje gosp. dra. P. JONNA-TROILLI v Rimu

zdravnika „Dobrodelnega društva Nj. Vel. kraljice-matere“.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Naznanjam Vam, da predpisujem že več časa z uspehom Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** (Vino di China Ferruginoso Serravallo), in posebno se ga poslužujem pri malokrvnosti otrok, ki ga radi jemljejo.

RIM, 4. julija 1909.

Dr. JONNA-TROILLI.

Najboljšega češkega izvora

CENE: GOSJEGA

:: PERESA ::

ZA POSTELJE.

1 kg rujavih dobrih sčesanih 2 kg, boljših 3 K 80, belih 4 K, belih s puhom 5 K 10, 1 kg belih najfinjših sčesanih 6 K 40, 1 kg smega puha rujav 6 K in 7 K, bele fine 10 K, najfinjši puh s prs 12 K. Pri naročitvi 5 kg franco. Izgotovljene postelje rudečega, modrega, belega ali rumenega gostonitnega Nankinga. 1 odeva 180 cm dolga in 120 cm široka z 2 podvzglavljenama po 80 cm dolgima in 60 širokima, napolnjenima z novim, sivim zelo trpežnim, mehkim posteljnima perjem Kron 16. Polopernice 20 K; pernice 24 K; posamezne rave 10 K, 12, 14 in 16; blazine 3 K, 3 K 50 in 4 K; pernice 30 cm dolge, 140 cm široke 13 K, 14 K 70, 17 K 80 in 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50, 5 K 80, 5 K 70; spodnje pernice s trdnega, črtnega gradla 180 cm dolge, 115 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošlja se po povzetju od 12 kron dalje franco. — Premena dovoljena, za nepravilno denar nazaj. Natančni ceniki gratis in franco.

S. BENISCH v Deschenitz št. 765 Šum.-va Cechy.

TRŽAŠKI SLOVANI

in posebno okoliščani ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najprimernejše zbirališče v dobropoznanu

:: **Kavarni Universo** ::

ki se nahaja na trgu pred „Narodn. domom“ št. 1, uprav nasproti restavracije „Balkan“. V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vse boljše ilustr. revije. Za obilen obisk se priporoča **FRANJO BOJC**.

Spritzer wein

se imenuje belo stajersko vino, ki je edino pripravna pijača z mineralnimi vodami in sifonom. Prodajam tudi v buteljkah pristno vino Opello iz Vias, Belo sladko iz Vias, istrsko in teran. Priporočam tudi svoj izbor dezertov in zdravilnih vin, rozolje, likerje, žganje in sirupe. Zaloge „Asti spumanti“ po Kron 3 in 4. Sladki refrek po K 2. Izobno žganje po K 2-40 buteljka od poldruga lista. Prek. kupovalcem popust. — **E. Jurcev, Acquadotto 9**

Širite EDINOST

Svetloba stotih sveč

s stroškom 1/4, stotinke na uro Brez tekočine, brez dima, brez vsake mrežice. — **Luč na benzin**

„TITUS“ je najboljši, najbolj perfektni in najbolj ekonomični način razsvetljave. Cenik zastoj.

GASPARI & MICHELICH

ulica F. Venezian št. 16, Trst. TELEFON 24-19.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

po 9. do 1. in od 3. do 6.

POHIŠTVO

Bogomil Pino

: bivši urar v Sežani :

ima svojo novo

PRODAJALNICO : UR

-- v TRSTU --

ulica V. Bellini 13

(nasproti cerkvi sv. Ant. nov.)

Vsakovrstne verižice

PO TOVARNIŠKIH CENAH

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

: „DALMATIA“ :

VOZNI RED

veljaven od 16. julija 1910 do nove odredbe.

Proga TRST-METKOVIČ A
Odhod iz Trsta v ponedeljek ob 5. uri popoldne Dohod v Trst v soboto ob 6. uri jutraj.

Proga TRST-METKOVIČ B
Odhod iz Trsta v četrtek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v sredo ob 6. uri jutraj.

Proga TRST-METKOVIČ C
Odhod iz Trsta v soboto ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v četrtek ob 6. uri jutraj.

Proga TRST-KORČULA
Odhod iz Trsta v torek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v ponedeljek ob 6. uri jutraj.

Brizgalnice

raznih vzorcev. — Popravki z največjo natančnostjo in jamstvom se izvršujejo v mehanični delavnici inštalacij kakor tudi vode in plina

G. Simsich & A. Roschin

Trst, Via Rossetti 5, Telefon 133, rim. IV

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

: zobozdravnik : || koncesij. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II. n.

TRST - VIA MALCANTON - TRST

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Točno ob deseti uri in pol se je dvignil zrakoplov ter je v višini 100 m letel nad morjem; na to se je spustil na tla tam, kjer se je dvignil („al Castello“ kakor pravijo po domače).

Temu poletu je prisostvovalo kakih 200 oseb. Mnogo meščanov se je podalo raje na strehe svojih hiš, da so opazovali zrakoplovca, nego pa da bi plačali krono vstopnine.

Na vhodu v ograjeni prostor pa so prodajali vstopnice še potem, ko se je aviatik že spustil na tla. Oni, ki so plačali, pa nič videli, so zahtevali svoj denar nazaj in kričali: „Questo si chiama truffar, questo si chiama robar!“

Ubogi kontrolor se je zvijal ter se opravičeval in tolažil dotičnike češ, da so nekateri kolezarji iz Milja plačali krono, samo da so smeli iti po ograjeni poti v mesto.

Končno je prišlo do tega, ker oni gg. niso hoteli nič slišati na to stran — da jih je povabil, naj gredo z njim, da vse poravnajo.

To letanje bi bilo kmalu zahtevalo dve žrtvi. Dva kolezarja iz Pobegov, Mirko Zupančič in Željko Bordon, sta se vračala iz Kopra na Semedelo domov. V Semedeli jima je tik postaje, na ovinku pridiral nasproti avtomobil. Prvemu je udaril v kolo ter ga zdrobil. Lastnik se je rešil ker je odletel v jarek; drugi kolezar pa je o pravem času obrnil kolo v jarek, kjer si je razbil kolo.

Cudno je, da se ni pripetila še kaka večja nesreča, ker je omenjena pot precej ozka, po njej pa so omenjenega dne vozili avtomobili, vozovi, kočije in hodilo je nešteto pešcev, tako, da se niso mogli ogniti eden drugemu.

Da so zaprli glavno pot iz mesta, to so obsojali tudi nekateri treznomisliči koprski Italijani, kakor sem slišal na lastna ušesa.

Popoldne, ko se je imel vršiti drug polet, so zopet zaprli pot.

Občinstvo, ki je bilo že nekoliko vinjeno, je navalilo na vhod ter zahtevalo, da je puste po glavni poti domov. Orožniki so jih sicer tolažili, da naj počakajo do 8. ure zvečer, ker, da ima priti še godba; ali pa naj gredo na Semedelo domov. Toda oni niso hoteli nič slišati. Kmalu bi bilo prišlo do spopada med orožniki in razgretim občinstvom.

Razstavniki odbor sam ne ve, kako bi pokrili vse deloma deficit razstave. To pot so se tudi pošteno opekli, kajti aviatik g. Auer jim je zopet njihovo blagajno za nekaj stotakov olajšal, oziroma obremenil.

Okoličan.
Iz Boršta smo prejeli: Cesta, ki vodi iz naše postaje v vas, se nahaja v takem stanju, da je prava sramota za našo občino.

K nam prihaja vsako nedeljo in praznik toliko ljudi, ki puste tukaj tudi mnogo denarja, a za vse to so v nevarnosti, da si razbijejo še kosti. Kaj si morejo tuji misliti o naših občinskih možeh, ko vidijo kako ti skrbje za javni blagor.

Mislimo, da imajo tuji, ki prihajajo sem, pravico zahtevati, da so za denar, ki ga puste v naši vasi, vsaj varni življenja v naših vaseh.

Ali sedaj je vsakdo v nevarnosti, da ne bi se spodtaknil v kakem jarku, ali ob kakem kamnu, ki leži vse križem po cesti in si razbil glavo, ali polomil vsaj kako kost.

Prosimo torej naše občinske može, da se malce pobrigajo za svoje — dolžnosti.

Iz Drage nam poročajo: Med vasmi Vrhpolje in Gročana na eni ter Drago na drugi strani se vrše že dalje časa prepiri radi cerkvenih zadev. V zadnjem času se je dogajalo opetovano — kakor smo že poročali v „Edinosti“ —, da so Vrhpoljci in Gročanci napravljali škodo po poljih Dražanov. Pred nekaj časom so pa začeli groziti, da pridejo nekega dne v Drago in da razbijejo vse.

Minolo nedeljo, dne 21. t. m. zvečer je tudi res prišlo okoli 40 Vrhpoljcev in Gročancev na Pesek, kjer so razsajali v raznih gostilnah. Ko so odšli iz Peska, jih je neka ženska čula, da so se pogovarjali, da gredo v Krvavi Potok, kjer bodo nabili vsakogar, ki ga dobijo. Na poti so tudi res dobili občinskega odbornika Josipa Miheliča in ga pretepli. Gostilničar Žerjal v Krvavem Potoku je zaprl gostilno, ko so se ti divjaki približali. Zato so začeli bombardirati hišo ter jo bombardirali tako dolgo, da je gostilničar vstrelil trikrat v zrak. Ko jih je gostilničar Žerjal pregnal s streljanjem, so šli do hišice, ki se nahaja nad Žerjalovo gostilno.

To hišico je zgradil pred kratkim Kariž Anton, ki dela v Trstu in ki si je tekom nekaj let s trudom in muko prihranil toliko denarja, da si je zgradil lastni dom. Ta človek torej gotovo ni storil nikomur nič zalega. Kljub temu so ti divjaki — drugače jih res ni mogoče imenovati — začeli bombardirati hišo. Kariževa žena se je z otrokom v naročju komaj umaknila, da je ni zadel velik kamen, ki je priletel skozi okno in razbil nasproti oknu stoječa vrata. Padalo je v hišo in na streho kamenje gosto kakor toča. Seveda trpi ubogi mož veliko škodo.

Cela zadeva je naznanjena orožnikom in nadamo se, da bodo najdeni krivci in dovedeni zaslužni kazni.

Gospodarstvo.

c Zadruga banka za Bosno in Hercegovino, osnovana zavzemanjem matice hrvatskih kmetijskih zadrug: „Hrvatska poljedelska banka začne svoje poslovanje dne 1. septembra t. l.

Glavna naloga temu zavodu bo ustvarjanje hrvatskih kmetijskih zadrug v Bosni in Hercegovini.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Pekarskega učenca sprejme pekarna Srebotnjak, ul. Giulia 32. 1368

Likarica za svetlo likanje se uljudno priporoča. Ulica Madonnina 4. 1367

Iščem učiteljico ... veselega in prijetnega ... značaja za podučevanje 7-letne deklice. Ponudbe na Dr. Ferd. Müllerja, odvetnika v Celovcu. 1366

Odda se hotel „International“ v Trzinu (Morfalcone) z dnem 26. oktobra 1910 pod ugodnimi pogoji. Sprejemnik mora biti zmožen slovenščine, nemščine in italijanščine. Več se izve pri lastniku hotela ali pa pri Inser. oddelku Edinosti. 1295

Velika soba prazna, z dvema oknoma, vsa prenovljena, se odda v ulici Barriera vecchia 13, IV. n. od spredaj. Več se izve Barriera 17, Pekarna. 1311

Proda se t-koj 5 novih, solidno izdelanih sodov od 400 litrov, pripravljenih za klet. Obroči iz cinka. Naslov pove Inseratni oddelk Edinosti. 2000

Priporoča se mesnica TOMAŽA ZADNIKA, Trst, trg sv. Ivana št. 6. Prodaja se goveje meso, telečje, jančje, vsakovrstna perutnina in sveže meso. 717

Gospodar. in konsum. društvo v Lokvi na Krasu, da svojo prodajalno z mešnim blagom v najem Pogoji pri načelnstvu. 1336

120 sodčkov od 100 do 400 litrov z železnimi, pocinjenimi obroči. se proda v Gorici, Riva Corio 8. 1321

Gostilna pri sv. Jakobu, prostora za 300 oseb, s celim komfortom, odda se po ugodni ceni 1000 kron. Najemnina 1200 kron. Gostilna je pripravna za društvene sestanke. — Pojasnila daje Collarich, Kavarna Corso od 9.—11. in 3.—6.

Slovenska žganjarna A. Žitko Trst, ulica Acquedotto 3 priporoča slavnemu občinstvu svojo žganjarno, v kateri se prodaja pijača prve vrste in po zmerni ceni. **Vse vrste likerjev, ruma, slivovca, konjaka.** Domači brinjevec in tropinovec. **POSEBNOST:** razni zdravilni likerji. 1093

Avtorizovana dunajska šola. ustanovljena — rezanja oblek, izdelovanja oblek in perila **ANA NOVAK - TRST** ulica San Lazzaro 16. III.

Oglase (Inserate) treba naslovljati ne na Uredništvo lista, in ne na Tiskarno „Edinost“, ne na „Narodni Dom“ in ne na „Hotel Balkan“ v Trstu, ampak edino na „Inseratni oddelk“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nikaškega opravila.

Io naj si dobro zapomni oni, ki na roča oglase v našem listu in želé, da bodo isti točno uvrščeni. — — —

! CANTI !
JUGOSLAVI
.. Ivana Kušarja ..

Dehivajo se v „Slovenski knjigarni in trgovini papirja Jos. GORENIEC“ Trst, ulica Valdiriva 40. — Knjiga stane broširana Kr 3.— in lično v platno vezana Kron 4.

O priliki selitve 24. avgusta

priporoča tvrdka

R. Ditmar, Gebrüder Brünner, akc. dr.
filijalka Trst, trg Ponterosso št. 1

svoje potrebščine

za razsvetlavo vsakega modernega načina razsvetljave v vsakem štilu

in po nizki ceni. Priporoča se tudi za vpeljavo elektrike bodisi za razsvetlavo ali pridobivanje moči.

O priliki preselitve.

Na Opčinah!

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: krste, vence, voščene sveče itd. itd.

Ima zastopstvo Novega Pogrebnege Podjetja iz Trsta, Corso 49
Sprejema naročila pogrebov itd. itd.

JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.

Odlikovana delavnica in zaloga

sedlovja in potnih predmetov

FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion štev. 10.

Avt. civilni zemljemerec

Kristjan Pertot

se je preselil v Via Commerciale štev. 3
I. nadstropje, Telefon 2376

Priporoča se slavnemu občinstvu kot edini slovenski zemljemerec.

Odlikovani čevljarški mojster

Viktor Schenk

piporoča svojo zalogo raznovrstnega obuvala za gospe, gospe kakor tudi za otroke

Prodaja najbolj. biks

Fredin, Globin, cava-

lier in Cir.-M mazilo.

Trst, Belvedere 32

Odvet. pisarna

Dr. Gregorina in Dr. Slavika

išče

pisarnišk. vajenca.

CARLO STRUKEL

prodajalnica drobnarij in igrač

TRST - Corso 34 - TRST

Galanterije iz usnja, Pošne torbe

Ovratnice, dežniki in palice.

Specijaliteta: Potrebščine za hribolazce.

ANTON REPENŠEK

knjigovez v Trstu, via Cecilia 9

priporoča slavnemu občinstvu

svojo moderno urejeno delavnico,

v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.

SVOJI K SVOJIM!

FRIDERIK SCHWARZ

Trst, Via Valdiriva št. 3. Trst

Zastopnik: znanih: mlinov

SZMOLENSKY & COMP.

SZABATKA

Prvi parni mlin Békéscsaba

Akcijska družba parnih mlinov

Baja. — Zastopnik za Trst, Gorisško, Istro in Dalmacijo.

C. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà

Glavnica in rezervni zakladi društva glasom bilanco 31. decembra 1909

Zadruga glavica (od kojih vplačano K 3.200.000)	K 8.000.000
Rezervni zakladi dobičkov	10.500.000
zaklad proti vpadanju vrednosti javnih efektov	2.233.625
Rezervni zaklad premij za zavarovanja	121.540.664
Zavarovanja na življenje v veljavi 31. decembra 1909	435.853.192
vplačane škode v vseh oddelkih od ustanovitve društva (1838—1909)	669.085.392

Društvo sprejema po jako ugodnih pogojih zavarovanja proti požaru, strelu, škodi vsled razstrelb, čemu kakor tudi prevozov po suhem in morju, sklepa pogodbe za zavarovanje življenja po raznovrstnih kombinacijah, za glavnice, rente plačljive za življenja ali po smrti zavarovancev, doto otroko.

Obrtno-umetni zavod za izdelovanje lesa

Marino Pečenko

& Co.

DELAVNICA:

Trst, via della Tesa, 31.

ZALOGA POHIŠ VA:

via Madonnina štev. 12.

Velika izbira spalnih sob, od kron 250 do 300 in 360 ter posameznega pohištva. —

cene zmerno. — Ceniki na zahtevo.